

ODDELEK ZA SOCIOLOGIJO
FILOZOFSKA FAKULTETA
UNIVERZA V LJUBLJANI

DRUGOSTOPENJSKI DVOPREDMETNI PEDAGOŠKI ŠTUDIJSKI PROGRAM SOCIOLOGIJA

PREDSTAVITVENI ZBORNIK

DRUGOSTOPENJSKI MAGISTRSKI PEDAGOŠKI DVOPREDMETNI ŠTUDIJSKI PROGRAM SOCIOLOGIJA

Drugostopenjski magistrski dvopredmetni pedagoški študijski program Sociologija na FF UL je eno od možnih nadaljevanj prvostopenjskega dvodisciplinarnega študijskega programa Sociologija na FF UL. Prvostopenjski študijski program podaja temeljna in široka znanja s področij sociologije in sociologije kulture ter nekaterih njenih glavnih poddisciplin. Drugostopenjski pedagoški študijski program je naravnana specialna znanja, ki so potrebna za opravljanje pedagoškega poklica. Študenti in študentke pedagoškega študijskega programa Sociologija bodo v dveh letih študija osvojili znanja, ki so potrebna za poučevanje sociologije in/ali družboslovja na gimnazijah in v drugih srednjih in osnovnih šolah, ter znanja, potrebna za delo z mladino ter za delo v šolstvu nasploh. Del teh znanj bodo pridobili pri strokovnih predmetih, ki so skupni vsem pedagoškim programom FF UL. Del znanj, potrebnih za uspešno delo v pedagoškem poklicu in šolskem okolju pa bodo pridobili pri posebnih socioloških in kulturoloških predmetih v organizaciji Oddelka za sociologijo FF UL. Program je zasnovan tako, da bodo študenti in študentke poleg teoretičnih pedagoških, didaktičnih in psiholoških znanj osvojili tudi praktične kompetence s tega področja. V primerjavi z dosedanjim univerzitetnim dodiplomskim dvopredmetnim programom sociologija na FF UL bo več splošne in specialne pedagoške prakse ter posredovanja praktičnih znanj in vedenj iz didaktike sociologije.

Diplomanti in diplomantke programa bodo lahko učinkovito delovali na področju srednjega, pa tudi osnovnega šolstva, na ljudskih univerzah in drugih oblikah vseživljenjskega izobraževanja, saj bodo pridobili celovita znanja za delo tako z mladostniki kot tudi z odraslimi osebami.

Študij traja 2 leti (4 semestre). Za dokončanje študijskega programa mora študent oz. študentka na obeh dvopredmetnih programih uspešno zaključiti pedagoško prakso in zagovarjati magistrsko delo ter opraviti še vse druge študijske obveznosti, kot jih določa drugostopenjski pedagoški dvopredmetni študijski program, v skupnem obsegu 120 KT.

Po uspešno opravljenih študijskih obveznostih pridobi diplomantka oziroma diplomant drugostopenjskega pedagoškega dvopredmetnega študijskega programa strokovni naslov magister profesor sociologije in ... oz. magistrica profesorica sociologije in ...

TEMELJNI CILJI PROGRAMA IN KOMPETENCE

Drugostopenjski pedagoški dvopredmetni študijski programi izobražujejo študente in študentke na splošnem humanističnem področju in jih hkrati usposobijo za prenos usvojenega znanja v različne vrste in oblike izobraževanja na vseh šolskih stopnjah. Diplomantke in diplomanti drugostopenjskih pedagoških dvopredmetnih študijskih programov si pridobijo znanja in usposobljenosti iz dveh predmetov in temeljnih pedagoških vedenj. Poleg ciljev, ki jih dosegajo na omenjenih področjih, so diplomanti in diplomantke

usposobljeni za kompetentno delo pri pouku v osnovnih in srednjih šolah ter v drugih izobraževalnih ustanovah. Poleg tega lahko načrtujejo in izvajajo najzahtevnejša dela v različnih šolskih in obšolskih dejavnostih. Dvopredmetnost omogoča sposobnost intra- in interdisciplinarnega prenosa pri uporabi znanj, metodologije, razumevanja znanstvenih in pedagoških metod, pristopov ter procesov. Kombinacija humanističnih znanj s pedagoškimi omogoča diplomantom in diplomantkam razvijanje socialno-etične refleksije, strokovne kritičnosti in odgovornosti pri delu z ljudmi in informacijami, pri sodelovanju v skupnosti ter zavezanost profesionalni etiki. Pedagoški dvopredmetni študijski programi širijo nabor zaposlitvenih možnosti, saj diplomanti in diplomantke obvladajo dve strokovni področji.

POGOJI ZA VPIS IN MERILA ZA IZBIRO OB OMEJITVI VPISA

Pogoji za vpis na študijski program so usklajeni s členu 33, 38, 38a, 38b ter 41 ZViS-UPB3, UL RS 119/06, 16. členom prehodnih in dokončnih določb ZViS-UPB3, UL RS 119/06 ter 117. členom Statuta Univerze v Ljubljani.

V drugostopenjski pedagoški dvopredmetni študijski program se lahko vpiše, kdor je končal:

- prvostopenjski dvodisciplinarni univerzitetni študijski program istih disciplin;
- katerega koli od drugih prvostopenjskih univerzitetnih študijskih programov z ustreznih strokovnih področij (jezikoslovje, družboslovje, humanistika), če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo od 10 do 60 KT;
- katerega koli od drugih prvostopenjskih univerzitetnih študijskih programov z drugih strokovnih področij, če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo do 60 KT;
- visokošolski strokovni študijski program po starem programu z ustreznih strokovnih področij (jezikoslovje, družboslovje, humanistika), če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo od 10 do 60 KT;
- visokošolski strokovni študijski program po starem programu z drugih strokovnih področij, če je kandidat pred vpisom opravil študijske obveznosti, ki so bistvene za študij na drugi stopnji; te obveznosti se določijo glede na različnost strokovnega področja in obsegajo do 60 KT.

Kandidat oz. kandidatka lahko predpisane obveznosti opravi med študijem na prvi stopnji, v programih za izpopolnjevanje ali z opravljanjem diferencialnih izpitov pred vpisom v študijski program druge stopnje. Obveznosti določita oba oddelka, ki izvajata program.

Vsaka prošnja se obravnava individualno, individualno se določita tudi obseg in vsebina dodatnih študijskih obveznosti iz temeljnih predmetov, bistvenih za študij na drugi stopnji.

V skladu s 121. členom statuta Univerze v Ljubljani pogoje za vpis na študij za pridobitev izobrazbe izpolnjuje tudi, kdor je končal enakovredno izobraževanje v tujini. Postopek vodi pooblaščen oseba Univerze v Ljubljani, vsebinsko pa o priznavanju v tujini pridobljene izobrazbe odloča senat članice oziroma univerze skladno s 77. oz. 47. členom Statuta UL.

Če bo sprejet sklep o omejitvi vpisa, bodo kandidati/kandidatke izbrani/e glede na prednostno lestvico, sestavljeno iz naslednjih kriterijev:

- ocena diplomskega dela oz. ocena diplomskega izpita na študijskem programu 1. stopnje: 30 %
- povprečna ocena na študijskem programu 1. stopnje: 60 %
- bibliografija in/ali izkazana znanja oz. spretnosti, relevantna za študij: 10 %

Predvideno število vpisnih mest na redni študij je 45. Predvideno število vpisnih mest na izredni študij je 15.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU

Za napredovanje iz prvega v drugi letnik študijskega programa mora študent oz. študentka opraviti študijske obveznosti za 1. letnik v tolikšnem obsegu, da doseže 90 odstotkov KT, predpisanih s predmetnikom in posameznimi učnimi načrti za prvi letnik, v obsegu 54 od 60 KT **pri obeh študijskih programih**.

V primeru izjemnih okoliščin (določenih v Statutu UL, 153. člen) pa se lahko na podlagi rešene prošnje vpišejo v višji letnik tudi tisti študentje, ki so opravili 85 odstotkov obveznosti (torej dosegli 51 KT **pri obeh študijskih programih**). O tem vpisu odloča Odbor za študentska vprašanja in usmerjanje, pri čemer lahko oddelek poda posvetovalno mnenje.

Manjkajoče obveznosti morajo biti opravljene do vpisa v naslednji, višji letnik.

POGOJI ZA DOKONČANJE ŠTUDIJA

Za dokončanje študijskega programa mora študent oz. študentka na obeh dvopredmetnih programih uspešno zaključiti pedagoško prakso in zagovarjati magistrsko delo ter opraviti še vse druge študijske obveznosti, kot jih določa drugostopenjski pedagoški dvopredmetni študijski program, v skupnem obsegu 120 KT.

PREHODI MED PROGRAMI

Prehodi so možni med študijskimi programi iste stopnje, torej 2. stopnje.

Prehodi so možni med študijskimi programi:

- ki ob zaključku študija zagotavljajo pridobitev primerljivih kompetenc;
- med katerimi se lahko po kriterijih za priznavanje prizna vsaj polovica obveznosti po Evropskem prenosnem kreditnem sistemu iz prvega študijskega programa, ki se nanašajo na obvezne predmete drugega študijskega programa.

Študent oz. študentka se lahko vključi v višji letnik drugega študijskega programa, če mu je v postopku priznavanja zaradi prehoda priznanih vsaj toliko in tiste kreditne točke, ki so pogoj za vpis v višji letnik javnoveljnega študijskega programa.

Za prehod med programi se ne šteje vpis v začetni letnik študijskega programa.

Pri prehodih se lahko priznavajo:

- primerljive študijske obveznosti, ki jih je študent/-tka opravil/-a v prvem študijskem programu;
- neformalno pridobljena primerljiva znanja.

Predhodno pridobljena znanja študent/-tka izkazuje z ustreznimi dokumenti.

V skladu s 5. členom Meril za prehode med študijskimi programi lahko študenti prehajajo tudi iz univerzitetnih (nebolonjskih) študijskih programov, sprejetih pred 11. 6. 2004, na bolonjske študijske programe, pri čemer je prehod mogoč:

- le med študijskimi programi istih disciplin in
- če od kandidatovega zadnjega vpisa na univerzitetni študijski program, s katerega prehaja, nista minili več kot 2 leti, vendar pa najkasneje do konca študijskega leta 2015/2016.

O izpolnjevanju pogojev za prehod in priznavanju obveznosti, na podlagi individualne prošnje kandidata/-tke in dokazil o opravljenih obveznostih, odloča pristojni organ fakultete na predlog oddelka po postopku, ki je določen v Statutu UL.

V primeru, da ima študent/-tka opravljene obveznosti na tuji visokošolski instituciji, vložijo vlogo za priznanje v tujini opravljenega izobraževanja na predpisanem obrazcu v skladu z Zakonom o vrednotenju in priznavanju izobraževanja in veljavnim pravilnikom. Vlogi priloži predpisane dokumente.

NAVEDBA STROKOVNEGA OZ. ZNANSTVENEGA NASLOVA

Po uspešno opravljenih študijskih obveznostih pridobi diplomantka oziroma diplomant drugostopenjskega pedagoškega dvopredmetnega študijskega programa strokovni naslov magister profesor sociologije in ... oz. magistrica profesorica sociologije in ... .

Ustrezna okrajšava za naziv je mag. prof. soc. in .... .

PREDMETNIK S KREDITNIM OVREDNOTENJEM ŠTUDIJSKIH OBVEZNOSTI

Splošna shema predmetnika

Predmet	KT	Kontaktne ure skupaj	Ure predavanj	Ure seminarjev	Ure seminar. vaj
---------	----	----------------------	---------------	----------------	------------------

1. letnik

Prvi (zimski) semester:

Skupni del Pedagoškega modula*	6	75	45	15	15
Teorije in problemi sodobnega državljanstva in človekovih pravic <i>ali</i> Sociologija evropskih integracij	4	45	30	15	
Sociologija skupnosti	5	60	45	15	
SKUPAJ	15	180	120	45	15

Drugi (letni) semester:

Skupni del Pedagoškega modula*	6	75	30	40	5**
Didaktika sociologije	6	75	45	15	15
zunanji izbirni predmet	3	30	30		
SKUPAJ	15	180	105	55	20

SKUPAJ LETNIK	30	360	225	100	35
---------------	----	-----	-----	-----	----

* Všteta je polovica kreditnih točk in kontaktnih ur skupnega dela Pedagoškega modula, ostala polovica pa se prišteje predmetniku drugega izbranega dvopredmetnega študijskega programa.

** Pri Opazovalni praksi kot obveznem predmetu iz skupnega dela Pedagoškega modula in pri Praksi poučevanja sociologije je praktična oblika študija delo v šoli, ne pa seminarske vaje.

2. letnik

Tretji (zimski) semester:

Predmet	KT	Kontaktne ure skupaj	Ure predavanj	Ure seminarjev	Ure seminar. vaj
---------	----	----------------------	---------------	----------------	------------------

Praksa poučevanja sociologije	6	75			75**
Teoretizacija svetovnega horizonta <i>ali</i> Stik med evropskimi in neevropskimi družbami	4	45	30	15	
Izbirni predmet programa Sociologija kulture	5	30	10	20	
SKUPAJ	15	150	40	35	75

Četrty (letni) semester:

Sodobni družbeni procesi	6	75	45	30	
Magistrsko delo	9				
SKUPAJ	15	75	45	30	

SKUPAJ LETNIK	30	225	85	65	75
---------------	----	-----	----	----	----

CEL PROGRAM SKUPAJ	60	585	310	165	110
--------------------	----	-----	-----	-----	-----

KRATEK OPIS PREDMETOV

Teorije in problemi sodobnega državljanstva in človekovih pravic

Predavanja in seminarsko delo pri tem predmetu sestavljata dva sicer medsebojno povezana dela. V prvem so predstavljeni naslednji problemski sklopi: konceptualni in zgodovinski razvoj (korenine) državljanstva, modeli državljanstva, problem razmerja med državljanstvom in nacionalno državo v sodobni družbi, pravice in dolžnosti, razmerje med državljanstvom, politično skupnostjo, (nacionalno) identiteto in človekovimi pravicami, in na koncu problemi redefiniranja državljanstva v postmodernem in globalnem (transnacionalnem) času.

V drugem delu je poudarek na zgodovinski in sociološki genezi človekovih pravic, pregledu različnih socioloških razumevanj (teorij) človekovih pravic, na razmerju med demokracijo in človekovimi pravicami, univerzalističnem utemeljevanju tega normativnega korpusa in izzivi, ki jih v tem pogledu predstavljata kulturni in vrednostni relativizem, razmerju, ki jih do človekovih pravic predstavljajo na eni strani individuum in na drugi skupina (kolektiviteta), povezanosti človekovih pravic z družbenim razvojem in na koncu še na novih izzivih, ki jih za človekove pravice predstavljajo radikalni procesi globalizacije.

Sociologija evropskih integracij

Predmet obravnava naslednje vsebinske sklope:

- Temeljni teoretični pogledi na integracijo: politične teorije (funkcionalizem, federalizem, komunikacijska teorija, neo-funkcionalizem), ekonomske teorije (liberalizem, institucionalizem).
- Integracijski procesi, regionalizem in globalna družba. Razmerje med integracijo in unifikacijo.
- Geneza idej o evropski integraciji z vidika njenih ciljev: integracija zaradi zagotavljanja miru; integracija kot supranacionalnost zaradi kolektivne varnosti; integracija kot predpogoj za svobodno trgovino in promet; integracija z vidika funkcionalizma - institucionalni federalizem; integracija zaradi ohranitve evropske nadvlade nad preostalim svetom.
- Konkretna pobude za evropsko integracijo v prvi polovici 20. stoletja: ustanovitev Panevropske unije (1923); Briandov memorandum (1930); mednarodne organizacije neposredno po drugi svetovni vojni.
- Schumanov predlog za izgradnjo nove Evrope (9. maj 1950). ESPJ + EURATOM + EGS + ES = EU (integracijski procesi se ne nadgrajujejo, temveč sinergično seštevajo).
- Organi in institucije EU. Politike Evropske unije. Evropski model družbe. Vrednote in cilji EU. Pogodba o Ustavi za Evropo.
- Slovenija in EU.

Sociologija skupnosti

Predmet predstavi in kritično obravnava nekatere temeljne pojme, ki povzemajo problematiko družbene vezi, strukturo komunitarnosti, tradicionalno razumljene in sodobne oblike skupnosti, od korporativnih do interesnih oblik (družina, klan, narod, verska skupnost, mesto kot urbano politična tvorba, šola, cerkev). V tem kontekstu so zajete kategorije habitusa, socialnega kapitala, moralne norme, konstituiranje posameznika, kakor tudi vprašanja, povezana s sodobno družbo. Vsebinski in metodološki pristop se opira na klasične sociološke avtorje, kot sta Durkheim in Weber, na novejša analiza (Berger, Bellah, Bourdieu), pa tudi na najsodobnejše sociološko razmišljanje, ki vključuje tematiko skupnosti v novem kontekstu, formo 'nevidnih' družbenih vezi (Luckmann), vprašanje ideološke legitimacije in dinamiko preobrazbe individualnih odnosov in konstrukcije t.i. družbene realnosti (Bauman, Morin, Attali, Galimberti, Baudrillard, Giddens). Prav oblika družbene vezi in skupnosti je podvržena procesu nagle spremembe, kjer

nove kategorije izpodrivajo tradicionalne forme, kot so bile jezikovna skupnost, narod, razred, politična nacija.

Didaktika sociologije

Predmet obravnava naslednje vsebine:

- Pojem didaktika sociologije in prikaz njenega zgodovinskega razvoja.
- Didaktične makro in mikro artikulacije vsebin predmeta sociologija.
- Pedagoško delo pri družboslovju in vloga predmeta sociologija.
- Vloga informacijsko komunikacijskih tehnologij pri kakovostni obravnavi učnih vsebin predmeta sociologija.
- Tipi socioloških učnih ur, njihovo načrtovanje in izvajanje.
- Uresničevanje samoizobraževanja kot dinamičnega koncepta pri pouku sociologije.
- Akcijsko raziskovanje kot instrument ter orodje stalnega profesionalnega razvoja profesorja sociologije.
- Ocenjevalne prakse v sociologiji.
- Osebne in državljanske kompetence profesorja sociologije in družboslovja.

Praksa poučevanja sociologije

Cilj predmeta je usposabljanje študentov in študentk za poučevanje sociologije in družboslovnih predmetov na različnih srednjih šolah in za samostojno opravljanje učiteljskega poklica. Študentje in študentke se učijo povezovati teoretična znanja, pridobljena med študijem sociologije, in praktično poučevanje sociologije na srednjih šolah. Usposabljujejo se za načrtovanje, spremljanje, izvajanje in vrednotenje pouka sociologije. Usposabljujejo se tudi za ostale dejavnosti v šoli, še posebej na kakovostno spremljanje ter izvajanje projektnega učnega dela. Praksa vključuje seznanjanje študente oz. študentke s potekom projektnega učnega dela na šoli in ga aktivno vključuje v njegovo izvedbo.

Teoretizacija svetovnega horizonta

Predmet obravnava teorije, ki izrecno teoretizirajo procese globalizacije, a tudi tiste, ki jih k taki teoretizaciji napeljuje kompleksnost njihovega predmeta ali njihova lastna teoretska logika. Predmet tako obdeluje teoretsko "predzgodovino" globalizacijskih teorij, zlasti pa seveda teorije, ki se izrecno ukvarjajo s procesi v svetovnem merilu. Teorije različno pojasnjujejo te procese in njihov splet tudi različno imenujejo. Preobrazbe v svetovni povezavi produkcijskih načinov spremljajo preobrazbe v oblikah družbenosti. Predmet prikazuje teorije, njihovo logiko in kompleksnost sodobnih procesov, ki jo teorije pojasnjujejo.

Stik med evropskimi in neevropskimi družbami

Predmet obravnava naslednje vsebinske sklope:

- sociološka in antropološka konceptualizacija stika med poprej neznanimi si družbami oziroma kulturami (posamična naključna srečanja, posredni stik prek menjave, potovanja in mitologija, vdor, nasilni stiki);
- konceptualizacija medkulturnih vplivanj (difuzija, menjava idr.), akulturacija in dekulturacija;
- destrukcija in restrukturacija osvojenih družbe;
- razsežnosti impakta Evropejcev v Novem svetu ter Avstraliji in Novi Zelandiji (ekološke, epidemiološke, biološke razsežnosti evropske kolonizacije), precedenčni primeri; logika in zgodovina evropskih predstav o Novem svetu v dobi odkritij (semiotika »Drugega«);
- procesi transformacije osvojenih družb in njihovo razumevanje pri Evropejcih in pri premaganih (pogled premaganih, mestizacija);
- posledice osvojitve za evropske predstave o človeški univerzalnosti.

Sodobni družbeni procesi

Predmet predstavlja kompleksnost in protislovnost procesov v novejšem času s specifično sociološkega stališča. Poudarek je na prikazu, kako v družbi hkrati potekajo heterogeni in protislovni procesi, ki se specifično in kontingentno artikulirajo ter pri tem sprožajo učinke, ki ne ustrezajo logiki nobenega izmed procesov posebej. Predmet prikazuje zgodovinsko nastajanje objektov družboslovnega proučevanja, zgodovinsko-konkretno prikazuje, kako se "družba" kot predmet proučevanja zgodovinsko proizvede; in kako razne družbene "sfere" (kakor ekonomska sfera, politična sfera, kulturna sfera) v svoji relativni avtonomnosti nastanejo v nekem določenem zgodovinskem trenutku kot učinek raznorodnih procesov in najrazličnejših praks številnih družbenih agentov. Skozi konkretno zgodovinsko gradivo novejše svetovne zgodovine prikazuje analitično moč teoretskih konceptov, kakršni so "protislovje-kontradikcija", "nad-določanje – nad-določenosť", "neenakost družbenih časov", "spremenjene oblike", "strukturne artikulacije", "determinanta-dominanta" ipd.

Magistrsko delo

Cilj Magistrskega dela je poglobljeno samostojno raziskovalno (empirično ali teoretično) in/ali analitično delo študenta/študentke, v katerem pokaže, da je sposoben samostojne obdelave izbrane teme. Pri tem mora študent/študentka znati za dokaz ali zavrnitev postavljenih hipotez samostojno najti in izbrati ustrezne vire in literaturo.

Skupni pedagoški predmeti na FF:

- Psihologija za učitelje, Didaktika, Pedagogika, Andragogika; Opazovalna praksa pri psihologiji, Opazovalna praksa pri didaktiki, Opazovalna praksa pri pedagogiki in Opazovalna praksa pri andragogiki

Obvezni izbirni pedagoški predmeti na FF:

Slovenščina za učitelje, Humanistika in družboslovje, Raziskovanje učnega procesa

V kolikor študent/-ka izbere katerikoli dvopredmetni študijski program druge stopnje na Filozofski fakulteti v povezavi z dvopredmetnim študijskim programom Pedagogika ali Andragogika, ne vpisuje predmetov skupnega dela pedagoškega modula (t.j. Psihologija za učitelje, Pedagogika, Andragogika, Didaktika, Opazovalna praksa, Obvezni izbirni predmet, v skupnem obsegu 12 KT).

Študent tako v celoti vpiše 60 KT dvopredmetnega pedagoškega programa Pedagogika oz. Andragogika, v drugem dvopredmetnem pedagoškem programu pa manjkajoče kreditne točke v obsegu 12 KT študentu/-tki ponudi na izbiro oddelek, ki ta program izvaja, in sicer v 1. in 2. semestru 1. letnika. Oddelek študentu/-ki v izbor ponudi predmete iz nabora obvezno izbirnih pedagoških predmetov (Raziskovanje učnega procesa, Humanistika in družboslovje ali Slovenščina za učitelje), izbirnih pedagoških predmetov pedagoškega modula, izbirnih in obvezno-izbirnih strokovnih predmetov ter zunanjih splošnih predmetov, če so vključeni v ponudbo izbirnih predmetov na FF.